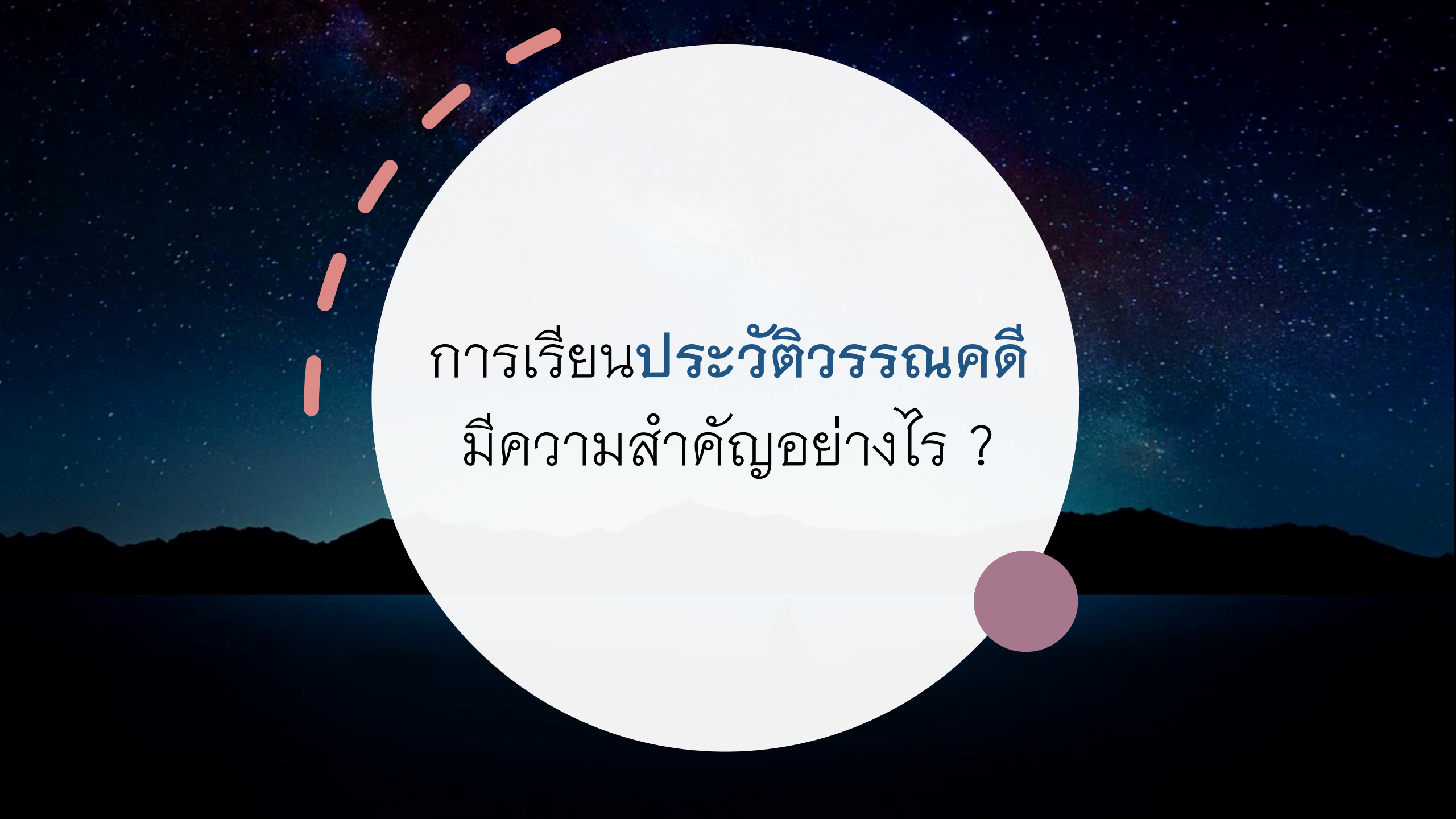

วิชา ประวัติวรรณคดีไทย

ปี ๓๐๒๐๑ (ม.๔)

การเรียนรู้ประวัติศาสตร์
มีความสำคัญอย่างไร ?

ในสมัยก่อนวรรณคดีส่วนมากเกิดจากผู้แต่ง
เห็นสภาพแวดล้อม เหตุการณ์หรืออารมณ์
ความรู้สึกของตนเองในยุคสมัยนั้น

ดังนั้น การจะอ่านวรรณคดีต่าง ๆ จำเป็นต้อง
เรียนประวัติวรรณคดีประกอบด้วย เพราะจะทำให้
เข้าใจและเข้าถึงคุณค่าของวรรณคดีนั้น ๆ ได้

A scenic sunset view of a Thai temple complex, likely Wat Arun in Bangkok. The sky is a vibrant orange and yellow, with the sun low on the horizon. In the foreground, a long boat filled with people is silhouetted against the water. The temple's spires and structures are visible in the background, their forms dark against the bright sky.

วรรณคดีคือกระจกเงาสະท้อนสังคม

วรรณคดีคือกระจกเงาสะท้อนสังคม

วรรณคดีเป็นเสมือนกระจกเงา เพราะเนื้อหา เรื่องราว ต่าง ๆ
จากวรรณคดีจะสามารถแสดงให้เห็นถึงสภาพสังคม เหตุการณ์
บ้านเมือง ในยุคสมัยนั้น ๆ ได้

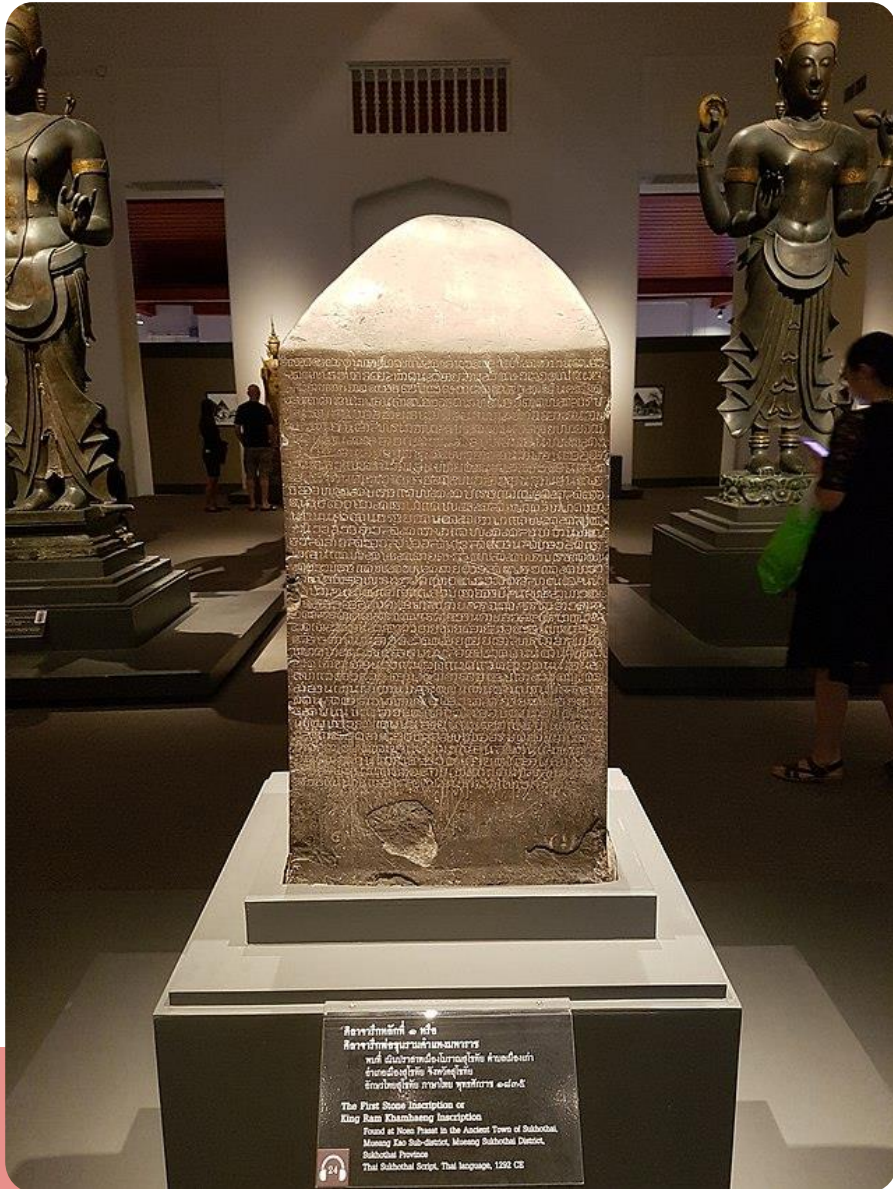
ประโยชน์ของการ เรียนประวัติวรรณคดี

๑. ช่วยเพิ่มความเข้าใจในเนื้อหาของวรรณคดีมากขึ้น

๒. ได้ความรู้เกี่ยวกับสภาพสังคมวัฒนธรรม และเหตุการณ์
ของบ้านเมืองควบคู่กับวิวัฒนาการของวรรณคดีสมัยต่าง ๆ

๓. ได้ความรู้เกี่ยวกับภาษาและอักขรวิธีในสมัยนั้น ๆ

๔. ได้ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับต่างประเทศ
ในสมัยต่าง ๆ

ความเป็นมาของวรรณคดีไทย

ตามประวัติศาสตร์ชาติไทยเป็นชาติที่ใหญ่และมีความเจริญมายาวนาน ทั้งมีนิสัยเจ้าบทเจ้ากลอน ชอบพูดให้ถ้อยคำคล้องจองกัน ดังปรากฏหลักฐานในศิลาจารึกหลักที่ 1 ดังข้อความที่ว่า

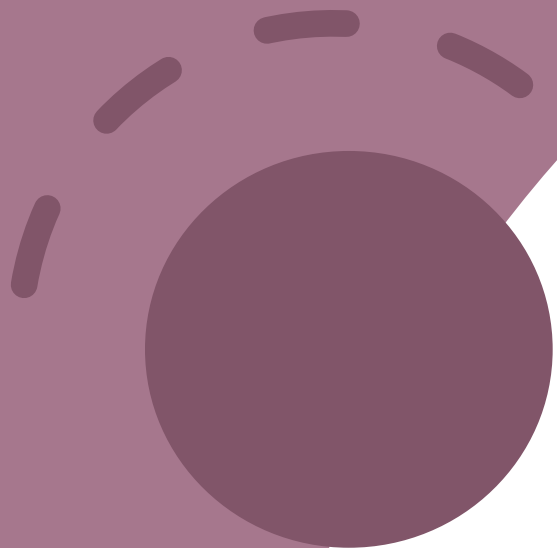
“ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว”

ความเป็นชาติที่มีความเจริญและเจ้าบพเจ้า
กลอน ทั้งสองอย่างนี้ แสดงให้เห็นว่าไทยน่าจะมี
วรรณคดีมาช้านานแล้ว แต่ตามประวัติวรรณคดี
เรามีเอกสารเก่าแก่ในสมัยสุโขทัย ตั้งแต่ พ.ศ.
1800 เป็นต้นมาเท่านั้น ซึ่งก่อนหน้านี้ อาจจะมี
วรรณคดีอยู่ก็เป็นได้ แต่ไม่ได้จารึกเอาไว้ เพราะ
อาจเสียหายไปแล้ว หรือไม่พบต้นฉบับ

สาเหตุที่หลักฐานทางวรรณกรรมไทยมีน้อย หรือเพี้ยนมีไม่นาน

๑. ในสมัยก่อนสุขโขทัย ไม่มีเวลาสร้างวรรณกรรมหรือเก็บรักษาวรรณกรรม มีการโยกย้ายเมือง
๒. อุปกรณ์การเขียนยังไม่เจริญ
๓. ผลจากการศึกสงครามทำให้สูญเสียวรรณกรรมไปมาก โดยเฉพาะตอน เสียดกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒
๔. การศึกษายังอยู่ในวงแคบ ในสมัยก่อนคนรู้หนังสือน้อย คนเขียนจึงน้อย และมีฉบับคัดลอกเพียง ๒-๓ ฉบับเท่านั้น ซึ่งถ้าเสียหายก็เท่ากับสูญไปเลย

ความแตกต่างระหว่าง
“วรรณคดี” กับ “วรรณกรรม”

ความหมายของ วรรณคดี

Literature

วรรณคดี ประกอบขึ้นจากคำว่า “**วรรณ**” หมายถึง ‘หนังสือ’ + คำว่า “**คดี**” หมายถึง ‘เรื่อง’ รวมกันตามรูปศัพท์จึงหมายถึง ‘เรื่องที่แต่งเป็นหนังสือ’

ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้
คำจำกัดความของ “วรรณคดี” ว่า ‘หนังสือ
ที่ได้รับการยกย่องว่าแต่งดี’

หนังสือที่ได้รับการยกย่องว่าแต่งดี คือ วิธีเรียบ
เรียงอย่างใดก็ตาม แต่ต้องให้เป็นภาษาไทยอันดี
ถูกต้องตามเยี่ยงอย่าง และไม่ใช้ภาษาเลียนแบบ
ภาษาต่างประเทศ

วรรณคดีสโมสร

ความหมายของวรรณกรรม

วรรณ หมายถึง ‘หนังสือ’ กรรม หมายถึง
‘การกระทำ, การงาน’

วรรณกรรม จึงหมายถึง งานหนังสือหรือ
งานเขียนทุกชนิด (ไม่จำกัดรูปแบบ)

สังเกตได้ว่า จะมีความหมายที่
กว้างกว่าวรรณคดี

ความหมายของวรรณกรรม

ในพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน
อธิบายว่า วรรณกรรม หมายถึง
งานหนังสือ งานประพันธ์ บท
ประพันธ์ทุกชนิดที่เป็นร้อยแก้ว
และร้อยกรอง

วรรณกรรม > วรรณคดี

“วรรณกรรม” ทัวไปที่จะได้รับการยกย่องว่าแต่งดีจนกลายเป็น “วรรณคดี” ได้นั้น
จะต้องได้รับการคัดเลือกจาก “วรรณคดีสโมสร”

 ๑๑๑ ปี
วรมณคตีสโมสร

กรมศิลปากรพิมพ์เผยแพร่พหุศักราช ๒๕๕๘

วรมณคตีสโมสร จัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกา
ตั้งวรมณคตีสโมสร พ.ศ. ๒๔๕๗ ตรงกับรัช
สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัว มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการแต่ง
หนังสือให้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย ได้
สาระประโยชน์ โดยคัดเลือกหนังสือดีที่เป็น
ตัวอย่างชั้นเลิศในการประพันธ์ประเภทต่างๆ
ซึ่งต้องเป็นหนังสือดีและแต่งดี

ประเภทของวรรณคดี

การจำแนกประเภทของวรรณคดี
สามารถจำแนกได้หลายประเภท
ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ในการจำแนก

๑. จำแนกตามพระราชกฤษฎีกาที่จัดตั้ง
วรรณคดีสโมสรในรัชกาลที่ ๖

๒. จำแนกตามจุดมุ่งหมายที่แต่ง

๓. จำแนกตามลักษณะที่แต่ง

๔. จำแนกตามวิธีจดบันทึก

๑. จำแนกตามพระราชกฤษฎีกาที่ จัดตั้งวรรณคดีสโมสรในรัชกาลที่ ๖

๑.๑ กวีนิพนธ์ - เรื่องที่แต่งด้วยคำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน

๑.๒ ละครไทย - เรื่องที่แต่งเพื่อการแสดง มีการกำหนดหน้าพาทย์ คือ เพลงประเภทที่ใช้บรรเลงในการแสดงกริยาอาการของหัวโขน ละคร เป็นต้น

๑.๓ นิทาน - เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา แต่งเป็นร้อยแก้ว แฝงคติธรรม มุ่งให้ความสนุกเพลิดเพลิน

๑.๔ ละครพูด - เรื่องราวที่เขียนขึ้นเพื่อใช้แสดงบนเวที

๑.๕ อธิบาย - เรื่องราวที่แต่งโดยใช้ความเรียงอธิบาย

๒. จำแนกตาม จุดมุ่งหมายที่แต่ง

๒.๑ วรรณคดี
บริสุทธิ์ (บันเทิงคดี)

๒.๒ วรรณคดี
ประยุกต์ (สารคดี)

๓. จำแนกตาม ลักษณะที่ต่าง

๓.๑ ร้อยแก้ว

ความเรียงที่ใช้ภาษาพูดธรรมดา มีความ
สละสลวยไพเราะ

๓.๒ ร้อยกรอง

ข้อความที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบ
ตามบัญญัติของคำประพันธ์

๔. จำแนกตามวิธีจดบันทึก

๔.๑ **วรรณคดีลายลักษณ์** (วรรณคดีที่บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร) - วรรณคดีที่บันทึกไว้ในหนังสือ อาจเป็นจารึกหรือเขียนตัวพิมพ์ก็ได้

๔.๒ **วรรณคดีมุขปาฐะ** (วรรณคดีที่ไม่ได้บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร) - วรรณคดีที่บอกเล่าหรือจดสืบทอดกันมา ไม่ได้มีการบันทึกไว้เป็นหนังสือ

การแบ่งยุคสมัยของวรรณคดี

โดยใช้เกณฑ์ช่วงเวลาในการแต่ง

๑. วรรณคดีสมัยสุโขทัย (พ.ศ. ๑๘๐๐ - ๑๙๒๐)

เริ่มตั้งแต่

รวม ๑๒๐ ปี

พ่อขุนศรีอินทราทิตย์

↓ จนถึง

กรุงสุโขทัยเสียอิสรภาพแก่กรุงศรีอยุธยา

๒. วรรณคดีสมัยอยุธยาตอนต้น (พ.ศ. ๑๘๙๓ - ๒๐๗๒)

ตั้งแต่ สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ - สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒

๓. วรรณคดีสมัยอยุธยาตอนกลาง (พ.ศ. ๒๑๖๓ - ๒๒๓๑)

ตั้งแต่ สมเด็จพระเจ้าทรงธรรม - สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

๔. วรรณคดีสมัยอยุธยาตอนปลาย (พ.ศ. ๒๒๗๕ - ๒๓๑๐)

ตั้งแต่ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ - เสียกรุงศรีอยุธยา

รวม ๑๕ ปี

๕. วรรณคดีสมัยธนบุรี (พ.ศ. ๒๓๑๐ - ๒๓๒๕)

๖. วรรณคดีสมัยรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. ๒๓๒๕ - ปัจจุบัน)

รัตนโกสินทร์ตอนต้น

(พ.ศ. ๒๓๒๕ - ๒๔๑๑)

รัชกาลที่ ๑ - ๔

สมัยรับอิทธิพลตะวันตก

(พ.ศ. ๒๔๑๑ - ปัจจุบัน)

รัชกาลที่ ๔ - ปัจจุบัน

การแบ่งยุคสมัยของวรรณคดี

โดยใช้เกณฑ์อิทธิพลตะวันตก

๑. วรรณคดีไทยก่อนได้รับอิทธิพลตะวันตก

จากสมัยสุโขทัย - รัชกาลที่ ๔

๒. วรรณคดีไทยหลังจากได้รับอิทธิพลตะวันตกเต็มที่แล้ว

ตั้งแต่รัชกาลที่ ๔ - ปัจจุบัน

ประเด็นการพิจารณา วรรณคดี

(ในรูปแบบวรรณคดีเชิงประวัติ)

ประวัติผู้แต่ง

ลักษณะการแต่ง

จุดมุ่งหมายที่แต่ง

ที่มาของเรื่อง

เรื่องย่อ

ภาพสะท้อนสังคม